

ISBN: 978-625-7854-98-6

© 2018 Ketebe Kitap ve Dergi Yayıncılığı A.Ş.

ketebe.com

Ketebe Yayınları: 347

Roman

Yayın Yönetmeni

Furkan Çalışkan

Dizi Editörü

Ayhan Demir

Yayıma Hazırlayan

Kadir Daniş

Düzeltili

Meltem Ortakçı

Kapak

Harun Tan

Mizanpaj

Nilgün Sönmez

1. BASKI

Aralık 2020
İstanbul

Ketebe Yayınları

Sertifika No: 34989

Maltepe Mahallesi Fetih

Caddesi No: 6 Dk: 2

Topkapı 34010 İstanbul

Tel: 212 612 29 30

e-mail: ketebe@ketebe.com

Baskı ve Cilt

BPC Matbaacılık San. Tic. A.Ş.

Osmangazi Mah. Mehmet Kopuz

Cad. No:17/1 PK 34522

Esenyurt / İstanbul

Sertifika No: 48745

Telefon: 212 886 83 30

Kitabın orijinal adı: Ostrvo

© Eserin her hakkı anlaşmalı olarak Ketebe Kitap ve Dergi Yayıncılığı A.Ş.'ye aittir.
İzinsiz yayınlanamaz. Kaynak gösterilerek alıntı yapılabilir.

Ada

MEŞA SELİMOVİÇ

TÜRKÇESİ

İBRAHİM HAKAN AYDOĞAN

AZRA BLEKİÇ AYDOĞAN

KETEBE

Meša Selimović

1910 yılında Bosna Hersek'in Tuzla kentinde doğdu. Belgrad Üniversitesi'nde Sırp-Hırvat Dili ve Edebiyatı Bölümü'nü bitirdi. Sonra doğduğu kentte, -bugün kendi ismini taşıyan lisede- öğretmen olarak çalıştı. İkinci Dünya Savaşı sırasında 1942 yılında faşizm karşıtı Partizan hareketine katıldığı için hapsedildi. Salıverildikten sonra 1943 yılında kurtarılmış bölgeye geçti ve burada Yugoslavya Komünist Partisi'ne üye olarak işgalcilere karşı mücadeleye destek verdi. Savaştan sonra bir süre Saraybosna'da üniversite hocalığı yaptı. Bosna film müdürü, Halk Tiyatrosu'nun Drama Bölümü Şefi ve Saraybosna'daki Svjetlost isimli yayınevinin baş editörü olarak çalıştı.

Bosna Hersek'teki bazı politikacı ve aydınlarla yaşadığı anlaşmazlıklardan sonra 1971 yılında Belgrad'a taşındı.

Edebi çalışmalarına nispeten geç başladı. Başlangıçta savaş temalı eserler kaleme alan yazar, daha sonra çalışmalarında insan, varlık ve kadere ilişkin temalara yöneldi. Eserleri birçok ödül aldı ve çeşitli dillere çevrilerek yayımlandı. Selimović, 1982 yılında *Çember* isimli romanını tamamlayamadan Belgrad'da hayatını kaybetti.

Eserleri: *Sessizlikler*, *Sis ve Ay*, *Ada*, *Derviş ve Ölüm*, *Kale*; romanları, *Onuru Kırılan Adam*, *Hayatta Yolculuk*, *Yabancı Ülke*, *Kızıl Saçlı Kız*; öykü kitaplarıdır.

İbrahim Hakan Aydoğan

1986, Afşin doğumlu, gazeteci. Uzun yıllar ABD merkezli bir haber sitesinin editörü ve takiben Türkiye merkezli bir haber ajansının Bosna Hersek muhabiri olarak çalıştı. Hâlihazırda uluslararası bir şirket için tercüme ve yerelleştirme projesi üzerinde çalışıyor.

Azra Blekiç Aydoğan

1988, Saraybosna doğumlu, ekonomist. Kendi alanında Saraybosna Üniversitesi'nde yüksek lisansına devam etmektedir. Hukuk eğitimi de almıştır. Boşnakça, Türkçe ve İngilizce bilen Aydoğan, çeviri çalışmalarını sürdürmektedir.

SÜRGÜN

Ev adada, denize uzanan dar burnun ucunda, ağaçların seyrek olduğu çam ormanında. Mezarlığa çok yakın, küçük balıkçı kasabasından uzak. İşte burada, yazların parıltılı, kışların ise kasvetli ve gri olduğu deniz kıyısında yaşıyordu o ikisi. Yıllardır, çok uzun yıllardır orada yaşıyorlardı ve olup biten her şeyi unutmama imkanları vardı, çünkü çok uzun zaman evveldi, ama unutmamışlardı. Hatırlamaya mahkum edilmişlerdi.

Ağ, kayık, balıklar, konuşmalar, hüznün, kızgınlık ve adada dönüp dolaşmak adamın işi.

Yemek yapmak, temizlik, çiçekler, tavuklar, hayalini kurduğu piyano, sabır ve hüznü hatıralar kadının işi.

Adam tuttuğu balıklardan iğrenir ve şöyle derdi: “Yarın öğle yemeğinde tavuk yiyeceğiz.” Kadın daha makul biriydi ve şöyle derdi: “Balık daha iyi”.

Adam kayığa binip adadan uzaklara, açık denize veya gece vakti ormana, karanlığa gider; orada yalnız ve özgür hissederek; kötü havayı, rüzgarı ve dalgaları sever; daha önce yapılmamış konuşmalar yapar; rüzgara birkaç kelime, nida, birkaç yarım yamalak cümle savurur; söylediklerinden fazlasını hissederek.

Kadın bu akşam saçlarını İspanyol topuzu yapıp halka küpeler takmıştı. Bundan otuz beş sene evvel de aynı saçlar ve küpelerle bir yardım gecesinde Chopin'in mazurkalarından birini çalmış, belediye başkanı hayran kalmış, yanağından makas almıştı. Bu mazurkayı sık çalardı; birçok etkinlikte, tüm resmi tatillerde, şehrin bütün seçkinlerinin önünde. Bu yüzden hayattan şiddetle keyif aldığı o güzel hatıraları hayalinde canlandırmayı seviyordu. Bu nedenle de adamın denize ya da köye gitmesini sabırsızlıkla bekler, taburenin kenarına oturur; tuşları, piyano sesini, kendisini dinleyen saygın konukları düşünerek tahta gibi sertleşmiş parmaklarıyla mutfak masasının ucundaki hayali tuşlara basar, hayallerindeki ritimle hayalet gibi salınır; gayet yavaş, kapalı gözlerle uzun yıllar sonra dahi manasını yitirmemiş o uzak alkışları bekler ve hayranlıkla kendisine çivilenen sayısız bakışı düşünürdü. O kadar güzeldi ki ağlayası gelirdi.

Of, kadın nerelere gelir, nerelere kadar yükselebilirdi!

Of, adam nerelere gelir, nerelere kadar yükselebilirdi!

Kader onlara izin vermemiş, hayat engel olmuştu.

Denizin ötesinde, uzakta binlerce lamba geceleyin şehri aydınlatıyor.

İkisi birbirinden ayrı oturuyor, şehre bakıyorlar.

Ağustos böceği taşın altında ötüyor, tepenin altındaki zeytinlikten baykuş sesi geliyor.

Adam kadının dipleri ağarmış saçlarını başına yapıştıran İspanyol topuzlu saç şeklinden nefret ediyor, onu görünce sınırdan çıldırıyordu. Özellikle de konuştuktan sonra böyle oluyor, sonra sakinleşiyordu.

Aynı şeyi konuşup duruyorlardı sık sık, fakat bir şeyler konuşabiliyor olmaları bile gayet iyiydi.

“Saçın berbat,” derdi adam sükûnetle, öfkesini yutarak. Konuşmayı kestirip atmak yazık olurdu. Rahatsız edici bir şey bile olsa hiçbir şey olmamasından iyiydi.

“Bence bana yakışıyor,” diye cevap verirdi kadın sabırla. Gerçekten de öyle düşünüyordu. Hiçbir zaman öfkeye kapılmıyor, taşkınlık göstermiyor, mağdur taraflığı yeğliyordu.

“Ucubeye dönmüşsün.”

“Senin bakışın çirkin. Düşüncelerin de öyle. O yüzden hiçbir şeyi güzel görmüyorsun.”

“Yaşlandın. Akların görünmesin diye saçlarını boyuyorsun.”

“Tüm kadınlar saçlarını boyuyor.”

“Hepsi değil. Bir şey gizlemek isteyenler boyuyor sadece. Sen de işte ihtiyarlığını gizlemek istiyorsun.”

“Senin için boyadım. Tıpkı o zamanlardaki gibi olmak için.”

“Hiçbir şey eskisi gibi olamaz.”

“Chopin çalıyordum; herkes gibi beni izliyor, dinliyordun. Hayran kalmıştın. Herkes hayran kalmıştı. İnsanların gözlerinin nasıl parladığını hâlâ görebiliyorum.”

“Ama artık kimsenin gözü parlıyor filan değil.”

“Parlamaz olur mu, hiçbir şey değişmedi ki.”

“Öldüler, neredeyse tamamı ölü.”

“Her şey hatıralarımda kayıtlı.”

“Hayaletleri mi seviyorsun?”

“Hayaletleri sevmekten değil. Olup biten şeyleri seviyorum.”

“Değiştir şu saçları!”

“Neden, sevgilim?”

“Bana sevgilim deme.”

“Neden, sevgilim?”

“Şu saçını normal yap!”

“Bu gece, o konserden bu yana tam otuz beş sene oldu.”

“Hatırına başka bir şey düşmez mi senin?”

“Benim için geriye kalan tek şey bu.”

“Senin için geriye kalan hiçbir şey yok.”

“Şarap ister misin, sevgilim?”

“İstemez.”

“Neşelenirsin.”

“Neşelenmek filan istemiyorum. Kendimi kötü hissetmek istiyorum.”

“Bir fiçı kırmızı şarabımız var. Eski bir elbiseyi verip aldım.”

“Berbat görünüyorsun. Piyanoyu da hiç güzel çalamadın.”

“Bu kadar kötü olma. Tutkuyla çalışıyordum.”

“Yanılmışım senin hakkında.”

“Ben de senin hakkında, sevgilim.”

“Senin için her şeyi geride bıraktım.”

“Sen sahip olmak istediğin şeyleri geride bıraktın, bense sahip olduğum şeyleri.”

“Bu aptal evi sen istedin.”

“İkimiz de istedik, sevgilim.”

“Şimdi gidecek yerimiz yok. Ha mezardayız, ha burada; mahpusuz.”

“Şehri izliyoruz. Her gece.”

“Sen olmasan politikacı olabilirdim.”

“Olamazdın, fazla fevrisin.”

“Hitabetim kuvvetli.”

“Sadece bir kere konseyde konuştun. Onda da ağzından üç kelime ya çıktı ya çıkmadı.”

“Bana hiçbir şeyi yakıştıramıyorsun.”

“Sen bana neyi yakıştıırıyorsun?”

“Tuzağa düşürdün beni, mahvettin. Boşanacağız.”

“Sen neye karar verirsen öyle olsun, sevgilim.”

“Çocukları sana vermem.”

“Çocuklar zaten benim.”

“Kendileri karar versin.”

“Çocuklar iyi mi, sevgilim?”

“İyiler.”

“Torunlarımız iyi mi?”

“Torunlar iyi. Büyümüşler. Okula gidiyorlar. Başarılı öğrenciler.”

“Çocuklar neşe kaynağı.”

“Neden benimle şehre gelmedin, sevgilim?”

“Hastaydım, sevgilim. Göğsüm daralıyordu, biliyorsun. Bir de safram eziyet veriyordu.”

“Hatırlıyorum.”

“Senin de gitmemen lazımdı.”

“Belki de haklısın.”

“Bir dahaki sefer gitmene izin vermeyeceğim.”

“Neden bizim gelmemizden hoşlanmıyorlar?”

“Benim gelmemden hoşlanıyorlar.”

“Geçen sene sen de çabuk döndün. Tıpkı şimdi benim yaptığım gibi. Kaçıp geldin.”

“Hissiz bakıyorlar. Öfkeli bakıyorlar. Yerimiz yok diyorlar. Zamanımız yok diyorlar.”

“Orası, ada size iyi geliyor diyorlar.”

“Biz buraya gelmek üzere yola çıkınca seviniyorlar.”

“Neden böyleler?”

“Tüm çocuklar öyle.”

“Hepsi değil. Bunlar sana benziyor. O yüzden öyleler.”

“Ben hissiz miyim?”

“Çocukların hissiz olduğunu nereden çıkardın?”

“Ben öyle bir şey demedim.”